

Afdeling	: F&C - Financiën	B&W-voorstel:	DJ-486920
Naam opsteller voorstel	: Mia Aerds (0495-575416)	Zaaknummer:	483368
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Publicatie:	Openbaar

Onderwerp

Begrotingsbrief 2019 van Gedeputeerde Staten van Limburg

Voorstel

Kennis te nemen van de begrotingsbrief 2019 van Gedeputeerde Staten van Limburg

Inleiding

Bij brief van 20 maart 2018 heeft Gedeputeerde Staten van Limburg (GS) de gebruikelijke begrotingsbrief over aandachtspunten van de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 gestuurd. Bij deze brief heeft GS de hierover aan de raad gestuurde brief als bijlage toegevoegd.

Beoogd effect/doel

GS beschrijft in de brief de algemene uitgangspunten die van toepassing zijn bij de beoordeling van de vorm van toezicht (repressief of preventief) voor het begrotingsjaar 2019. Verder wordt ingegaan op een aantal specifieke onderwerpen waarmee bij de voorbereiding van de begroting 2019 rekening moet worden gehouden.

Argumenten

Criteria repressief toezicht

De begroting 2019 moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Als dat niet het geval is, moet het evenwicht uiterlijk in 2022 tot stand zijn gebracht. Daarnaast mag geen sprake zijn van opschuivend perspectief. Dat wil zeggen dat als bij de begroting 2018 alleen de laatste jaarschijf in evenwicht was, voor de begroting 2019 dan van toepassing is dat zowel de jaarschijf 2021 én 2022 in evenwicht moet zijn.

Als laatste kijkt GS ook naar de termijnen waarop de jaarrekening 2017 en de begroting 2019 ontvangen moeten zijn (respectievelijk 15 juli 2018 en 15 november 2018).

Weert, 12 april 2018	S		B	W	W	W	W
				FvE	PS	GG	MvdH
	De directeur,	akkoord					
		bespreken					
Soort besluit: Besluit college							

22052018

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.: 22-05-2018

Nummer: 5

De secretaris,

Meerjarig repressief toezicht

Op basis van het verdiepingsonderzoek dat in 2017 door GS is uitgevoerd heeft de gemeente Weert voor 4 jaar repressief toezicht (2017 tot en met 2020).

Overige algemene toetsingsaspecten

Bij de overige algemene toetsingsaspecten gaat GS in op onderwerpen als de algemene uitkering uit het gemeentefonds, ramingen loon- en prijsstijgingen, bezuinigingsvoorstellen en onderhoud kapitaalgoederen.

Specifieke onderwerpen

Naast de algemene aspecten gaan GS dieper in op een aantal actuele onderwerpen. Voor het sociaal domein stelt GS de vraag in hoeverre het nog mogelijk is om de lasten budgettair neutraal te blijven ramen gelet op de stijging van de lasten in relatie tot het beschikbare rijksbudget. Voor de gemeente Weert is budgettaire neutraliteit nog het uitgangspunt voor de begroting 2019.

De invoering van de omgevingswet is uitgesteld tot 1-1-2021. Het is van groot belang dat de gemeenten blijven inzetten op een goede voorbereiding en ervoor zorgen dat zowel de personele bezetting als de ICT systemen afgestemd zijn op deze nieuwe wet.

In de brief heeft GS een aantal onderwerpen benoemd die vooral BBV technisch van aard zijn. In de voorbereiding zullen deze ambtelijk de nodige aandacht krijgen.

Jaarlijks terugkerende punten

Enexis Holding N.V.

GS adviseert voor de raming van het dividend Enexis Holding N.V. uit te gaan van een bedrag van € 0.67 per aandeel. Voor de gemeente Weert is dit een bedrag van € 75.073,-

-.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De nettowinst van de BNG over 2017 bedraagt € 393 miljoen. Als de voorstellen van de BNG door de aandeelhouders worden overgenomen zal er een dividend van € 2,53 per aandeel over 2017 uitgekeerd worden. GS adviseert voor de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 het te ramen dividend op maximaal € 2,53 per aandeel te stellen. Voor Weert is dit een bedrag van € 104.681,--. (Was in 2018 € 67.443,-- op basis van een dividend van € 1,63).

Kanttekeningen en risico's

n.v.t.

Financiële, personele en juridische gevolgen

n.v.t.

Uitvoering/evaluatie

n.v.t.

Communicatie/participatie

Raad informeren via de TILS-lijst

Overleg gevoerd met

Intern:

n.v.t.

Extern:

n.v.t.

Bijlagen:

Brief GS aandachtspunten begroting 2019

Brief GS aan de raden van alle Limburgse gemeenten over de aandachtspunten van de begroting 2019.

W-19138

provincie limburg

De Colleges van Burgemeester en
Wethouders van alle gemeenten
in de provincie Limburg

Cluster FIN
Ons kenmerk 2018/17793
Uw kenmerk
Bijlage(n) 2

Behandeld J.G.G.M. Janssen
Telefoon +31 43 389 72 38
Maastricht 20 maart 2018
Verzonden 22 maart 2018

Onderwerp

Aandachtspunten begroting 2019

Geacht college,

Hierbij sturen wij u een afschrift van onze brief van heden aan de raden van alle Limburgse gemeenten over de aandachtspunten voor de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022.

In de brief aan de raden staan wij stil bij de vormen van toezicht en belangrijke ontwikkelingen voor de gemeentelijke begroting in 2019 e.v. Het gaat onder andere om de bepaling van het structureel en reëel evenwicht, het presenteren van structureel en reëel evenwicht en specifieke onderwerpen zoals het vaststellingsbesluit, bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen.

Met deze brief vragen wij uw aandacht voor enkele meer technische punten die bij de voorbereiding van de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 (kunnen) spelen. Daarnaast hebben wij enkele onderwerpen die wij in de brief aan de raad hebben benoemd ook in deze brief opgenomen, aangevuld met ontwikkelingen BBV en specifieke onderwerpen.

Twee vormen van toezicht

U ziet er op toe dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarnaast houden wij toezicht op de financiën. Dit doen wij op basis van vertrouwen en respect voor de gemeentelijke autonomie van de gemeenten. Regulier hanteren wij repressief toezicht. Repressief toezicht betekent toezicht op afstand. U kunt uw begroting direct uitvoeren. Wanneer uw begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, is er sprake van preventief toezicht. Preventief toezicht betekent dat wij de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat u deze kunt uitvoeren. Deze vorm van toezicht is een uitzondering.

2018/17782

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Repressief toezicht

Wij houden repressief toezicht als:

- uw begroting structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2022) tot stand zal worden gebracht;
- u de vastgestelde jaarrekening en vastgestelde begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2018 en de begroting vóór 15 november 2018.

Opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Er mag geen sprake zijn van opschuivend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht beoordelen wij of er sprake is van een opschuivend perspectief. Daarmee bedoelden we dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2022) van de meerjarenraming? Dan beoordelen wij of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2018 alleen de laatste jaarschijf (2021) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, dan moeten bij de begroting 2019 minimaal de laatste 2 jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2021 en 2022).

Preventief toezicht

Preventief toezicht is aan de orde wanneer:

- uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is. Daarnaast is het niet aannemelijk dat u dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2022) van de meerjarenraming herstelt;
- de vastgestelde jaarrekening en / of vastgestelde begroting te laat zijn ingezonden door uw college. Overschrijding van de inzendtermijnen leidt in beginsel tot preventief toezicht (ook voor een financieel gezonde gemeente).

Regelgeving

Wij bepalen de vorm van toezicht op basis van de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de notities van de commissie BBV, ons Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'kwestie van evenwicht' (2014) en deze begrotingscirculaire.

Structureel en reëel evenwicht

Structureel evenwicht

Dekken de structurele baten de structurele lasten? Dan is er structureel evenwicht. Dit wordt beoordeeld per jaarschijf.

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. Belangrijke onderdelen daarbij zijn:

- het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19, lid d BBV);
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten (artikel 19, lid c BBV);
- het overzicht van baten en lasten (artikel 17 BBV).

Het is belangrijk dat u deze gegevens daadwerkelijk gebruikt om het structurele begrotingssaldo te bepalen en te presenteren. In de bijlage bij deze begrotingsbrief is hiervoor een overzicht opgenomen. Wij verzoeken u dit overzicht in de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 op te nemen.

TIP *De notitie Incidentele en structurele baten en lasten*

Wilt u meer weten over het verschil tussen incidentele en structurele baten en lasten? Lees dan de notitie Incidentele en structurele baten en lasten van de commissie BBV.

Reëel evenwicht

Dit betekent dat de geraamde bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wanneer wij beoordelen dat dit niet het geval is, dan kan er een negatieve bijstelling op het structureel begrotingssaldo plaatsvinden. Dit kan betekenen dat uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is en mogelijk preventief toezicht moet worden ingesteld.

Uitgangspunten van het toezicht

De toezichtcriteria staan in artikel 203 van de Gemeentewet. Deze zijn verder uitgewerkt in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'kwestie van evenwicht'.

Bepalen van het structureel en reëel evenwicht

Bij de beoordeling of de begroting structureel en reëel in evenwicht is, kijken wij onder andere naar de volgende actuele onderwerpen.

Het vaststellingbesluit

Het vaststellingbesluit moet een compleet beeld geven van de besluitvorming door de raad. Hierin moet ook staan:

- wat er is veranderd ten opzichte van de conceptbegroting. Dit neemt u op in een aparte begrotingswijziging;
- welke investeringskredieten de raad beschikbaar stelt als de raad de begroting vaststelt;
- van welke investering(en) de raad op een later tijdstip een apart voorstel wil ontvangen;
- als er sprake is van een tekort in het begrotingsjaar en de meerjarenraming is in evenwicht, de wijze waarop het begrotingsjaar sluitend is gemaakt (bijvoorbeeld door een onttrekking aan de algemene reserve).

Inkomsten uit de algemene uitkering Gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds verschilt ieder jaar. U maakt een raming op basis van reële uitgangspunten en tenminste de mei/junicirculaire 2018. Daarin staan de uitkeringsfactoren en de effecten van de herijking en ontwikkelingen van het Gemeentefonds.

Meerjarige berekeningen (2019 tot en met 2022) van de algemene uitkering

U stuurt deze informatie mee met de begroting. Dit zijn de berekeningen zoals u die hanteert in uw (meerjaren)begroting, inclusief de gehanteerde eenheden en bedragen per eenheid.

Loonstijgingen

U houdt rekening met de budgettaire effecten van de loonstijgingen volgens de circulaire die u heeft gehanteerd voor het ramen van de algemene uitkering. Dit kan op twee manieren:

- u verwerkt het in de ramingen van de personele lasten of organisatiekosten;
- u neemt een aparte stelpost hiervoor op (voor zover de eigen eerder vastgestelde uitgangspunten afwijken van de uitgangspunten in de gehanteerde circulaire).

Prijsstijgingen

Raamt u de algemene uitkering op basis van lopende prijzen? Dan houdt u aan de lastenkant van de meerjarenraming rekening met een mutatie van ten minste de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product, zoals dat wordt genoemd in de circulaire die u hanteert. Gebruikt u een ander percentage voor prijsstijgingen, zoals bijvoorbeeld voor subsidies, dan licht u dit toe in de programmabegroting.

Haalbare bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen

Om uw financiële positie te bepalen, wordt beoordeeld of de bezuinigingsmaatregelen of taakstellingen in uw begroting haalbaar en hard zijn. Daarmee bedoelen wij dat u aannemelijk maakt dat er voldoende zekerheid bestaat dat de maatregelen tijdig en volledig gerealiseerd zullen worden.

Hoe vult u de bezuinigingsmaatregelen in?

Wij willen graag weten hoe u de maatregelen invult en uitvoert, met een transparante en reële onderbouwing. Dat betekent dat wij verwachten dat u de maatregelen concreet op programmaniveau invult. Het proces dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden moet ook vastliggen. Heeft u eerdere bezuinigingsmaatregelen vastgesteld? Dan kijken wij hier ook naar.

LET OP *Onderbouw bezuinigingsmaatregelen reëel*

Het is belangrijk dat de bezuinigingsmaatregelen voldoende reëel zijn onderbouwd. Dit kan anders leiden tot een bijstelling van deze posten in uw begroting. Wanneer dit leidt tot een structureel begrotingstekort, kan dit preventief toezicht tot gevolg hebben.

Taakstellingen verbonden partijen

Als u taakstellingen opneemt bij de door u te betalen bijdragen aan verbonden partijen (waaronder gemeenschappelijke regelingen) geldt het volgende: "De verbonden partijen moeten op bestuurlijk niveau besloten hebben dat zij de taakstelling daadwerkelijk uitvoeren en hoe zij dat doen. Als dit aannemelijk is gemaakt, dan zijn deze taakstellingen reëel."

TIP *Informatie in een extra paragraaf*

U kunt in uw begroting een extra paragraaf opnemen: Taakstellingen en stelposten. Dan is in één oogopslag te zien wat alle bezuinigingsmaatregelen, taakstellingen en stelposten zijn en welke taakstellingen nog open staan in de meerjarenraming. Dit geldt ook voor eventuele reserveringen voor toekomstige financiële onzekerheden. Dit geeft u, maar ook ons, beter inzicht in uw financiële positie.

Inzicht in onderhoud kapitaalgoederen

U bent verantwoordelijk voor een veilige en duurzame leefomgeving voor uw inwoners. Daarom geeft u ieder jaar grote bedragen uit aan het verkrijgen, vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. Denk onder andere aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Het onderhoud is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren en het in stand houden van kapitaalgoederen binnen uw gemeente. Uit de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' moet blijken dat de budgetten van voldoende omvang zijn om het beleid dat de raad van uw gemeente heeft bepaald te kunnen uitvoeren.

Bezuinigingen op het onderhoud

Bezuinigingen op het jaarlijks en groot onderhoud beoordelen wij alleen als reëel onder de volgende voorwaarden:

- een lager kwaliteitsniveau van het onderhoud van de kapitaalgoederen niet leidt tot achterstallig onderhoud of onveilige situaties. Dit dient u aannemelijk te maken;
- u zorgt binnen één jaar voor een geactualiseerd beheerplan op basis van het lagere kwaliteitsniveau.

Kwaliteitsniveau onderhoud kapitaalgoederen

De raad bepaalt het kwaliteitsniveau en stelt het budget beschikbaar om dit kwaliteitsniveau te handhaven. De raad is autonoom om het kwaliteitsniveau vast te stellen. Dit kwaliteitsniveau mag echter niet onvoldoende zijn. Kapitaalvernietiging en / of onveilige situaties moeten worden voorkomen. Het minimale niveau waarop er nog geen sprake is van kapitaalvernietiging en / of onveilige situaties is voor wegenonderhoud bijvoorbeeld niveau C (in het geval de CROW normen worden toegepast) en NEN 2767 conditieniveau 4 bij gebouwen.

Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

De commissie BBV heeft besloten om de diverse notities periodiek en gestructureerd te actualiseren. In de actualisatie worden dan ook de antwoorden op gestelde vragen verwerkt. Na actualisatie van de notitie vervalt de oude notitie in zijn geheel.

Nieuwe Notities commissie BBV

Notitie Materiële vaste activa

In december 2017 is de Notitie Materiële vaste activa gepubliceerd. Voor het begrotingsjaar 2019 is de notitie van kracht. De notitie behandelt de wijze van activeren, waarden en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. Ook zijn er aandachtspunten voor de financiële verordening opgenomen.

Enkele aandachtspunten zijn:

- activeringsgrens investeringen: om administratieve lasten te beperken mag een ondergrens gehanteerd worden voor het activeren van investeringen. Het is echter niet toegestaan om de activeringsgrens zodanig hoog te stellen dat hierdoor veel investeringen niet geactiveerd worden. U geeft zelf in de financiële verordening aan wat voor uw gemeente een reële ondergrens is;
- recent beheerplan: een beheerplan mag maximaal vijf jaar oud zijn. Voor het verslagleggingsjaar 2019 mag het beheerplan niet ouder zijn dan 2014. Van deze vijf jaar kan door de raad alleen gemotiveerd afgeweken worden. Wij hanteerden in ons financieel verdiepingsonderzoek voor het actualiseren van alle plannen een termijn van vier jaar. In de toekomst zullen wij de termijn van vijf jaar gaan hanteren;

- jaarlijkse storting in onderhoudsvoorzieningen: in de (meerjaren)begroting 2019-2022 is de jaarlijkse (gelijkblijvende) storting in een onderhoudsvoorziening minimaal gebaseerd op de onderhoudslasten van de jaarschijven 2019 tot en met 2022 van het beheerplan. Wanneer het geldende beheerplan geen inzicht meer geeft in de onderhoudslasten van één of meerdere jaren van de meerjarenraming, zal er een nieuw beheerplan vastgesteld moeten worden. Op basis van dit nieuwe beheerplan wordt de jaarlijks (gelijkblijvende) storting voor de (meerjaren)begroting 2019-2022 bepaald;
- egaliseren onderhoudslasten: het BBV biedt alleen de mogelijkheid om onderhoudslasten structureel te egaliseren via een voorziening (artikel 44, lid 1c BBV);
- een jaarlijks gelijkblijvende storting in een onderhoudsvoorziening maakt het niet (meer) mogelijk om een ingroeimodel (de storting stijgt in enkele jaren naar de structureel benodigde storting) te hanteren;
- achterstallig onderhoud: achterstallig onderhoud waarmee onveilige situaties worden gecreëerd en waarbij sprake is van kapitaalvernietiging, is onaanvaardbaar en moet zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen vier jaar hersteld worden. Herstel van achterstallig onderhoud is een verplichting waarvan de omvang, door middel van een inventarisatie en een financiële vertaling, redelijkerwijs is in te schatten. Op basis van artikel 44, lid 1a BBV wordt daarvoor een voorziening gevormd. Dit is een andere voorziening dan de onderhoudsvoorziening voor het egaliseren van de onderhoudslasten. Als u onvoldoende middelen heeft in de exploitatie en / of in de algemene reserve om deze voorziening te vormen, is het in dat geval acceptabel om het achterstallig onderhoud (daadwerkelijk en financieel) in vier jaar (de periode van de begroting en de meerjarenraming) in te lopen.

Notitie Incidentele en structurele baten en lasten

In het voorjaar van 2018 wordt de notitie geactualiseerd. Deze geldt naar verwachting voor de begroting 2019.

Specifieke onderwerpen

Sociaal domein

De taken binnen het sociaal domein worden vanaf 2015 uitgevoerd door gemeenten. Het financiële beeld daarbij wordt steeds duidelijker. In de begrotingen 2015 tot en met 2017 raamden gemeenten de uitvoering van de taken binnen het sociaal domein vaak budgettair neutraal. Vanaf de begroting 2018 zien wij dat steeds meer gemeenten de lasten ramen op basis van realisatie. Het is onze rol om te beoordelen of de ramingen in de (meerjaren)begroting voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's u loopt. Daarbij betrekken wij de realisatie in de jaarrekeningen 2016 en 2017, de verwachte realisatie voor het jaar 2018 en de verslagen van de accountant.

Budgettair neutraal ramen kan ook voor 2019 nog steeds reëel zijn. Blijkt uit de (verwachte) realisatie dat de lasten hoger zijn dan het beschikbaar gestelde (rijks)budget, dan kan het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen mogelijk niet gehandhaafd blijven. U kunt dit uitgangspunt wel handhaven, als u maatregelen neemt om de lasten te (gaan) verlagen. Deze (bezuinigings)maatregelen en taakstellingen beoordelen wij net als andere maatregelen op hardheid en haalbaarheid.

Decentralisaties worden vaak met andere gemeenten samen opgepakt. Maar als deelnemende gemeente blijft u wel verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Wordt het budget overschreden? Dan kan dit aan u als deelnemende gemeente worden doorberekend. De financiële risico's kunnen dan groot zijn.

Er kunnen nog steeds onzekerheden zijn. Vooral nu het solidariteitsbeginsel verder onder druk komt te staan. Dit geldt met name bij de jeugdzorg. Dit kan leiden tot onverwachte lasten, omdat de zorgvraag niet altijd (op tijd) bekend is. Daarnaast spelen bij dit domein onzekerheden onder andere door de 'uitgestelde zorg' en 'vroeg signalering'. Maak daarom goede afspraken met de organisatie die deze taken voor u uitvoert. Deze afspraken kunnen gaan over:

- de manier van werken;
- de periodieke informatievoorziening;
- de manier van verantwoording;
- de manier waarop u kunt bijsturen.

Lokale heffingen

Op grond van artikel 10, lid 1 sub c BBV moeten gemeenten in de begroting in de paragraaf lokale heffingen inzicht geven in de totstandkoming van de tarieven die maximaal kostendekkend mogen zijn: leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Wij hebben geconstateerd dat niet alle gemeenten de juiste informatie in de paragraaf opnemen. Daarom vragen wij u conform het BBV met ingang van de begroting 2019 de juiste informatie op te nemen met betrekking tot de kostendekkendheid bij leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Wij adviseren u er de toelichting op artikel 10 BBV op na te slaan.

Vrijstelling van precariobelasting

In maart 2017 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel voor vrijstelling van precariobelasting voor netwerken van nutsbedrijven aangenomen. Het is een vrijstelling van precariobelasting over netwerken onder, op of boven de grond van de gemeente, de provincie of het waterschap. Deze netwerken zijn bestemd voor de openbare dienst.

Overgangstermijn van 5 jaar

Er is een overgangstermijn van 5 jaar ingesteld om de mogelijke inkomstenderving voor gemeenten geleidelijk op te vangen. Om voor de overgangstermijn in aanmerking te komen moet er op 10 februari 2016 een belastingverordening zijn voor het heffen van precariobelasting op nutsnetwerken.

Als aan deze voorwaarde wordt voldaan mag nog u tot en met 2021 precariobelasting op openbare werken blijven heffen, echter maximaal het tarief dat op 10 februari 2016 in de verordening stond.

Geleidelijke overgang inkomstenderving

Na het jaar 2021 worden geen inkomsten meer ontvangen vanuit de precariobelasting voor netwerken van nutsbedrijven. De geleidelijke overgang moet zijn verwerkt in het meerjarenbeeld van de begroting 2019.

Omgevingswet

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft de Tweede Kamer laten weten de Omgevingswet per 1 januari 2021 in te laten gaan. De ingangsdatum van 1 juli 2019 is hiermee van de baan.

Zoals u weet, wordt de wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water gebundeld en is het de bedoeling om het aanvragen van vergunningen te vereenvoudigen. Dit betekent één wet die ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving stimuleert en kwaliteit borgt. De gebruikers staan hierbij centraal.

Omgevingsvisie

Met de nieuwe wet zijn het Rijk, de provincies en gemeenten voortaan verplicht een omgevingsvisie te maken. Dit is een strategische visie voor de lange termijn voor de hele fysieke leefomgeving. De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn:

- gemeenten dienen een omgevingsvisie op te stellen;
- per gemeente geldt één omgevingsplan;
- gemeenten werken de omgevingsvisie uit in een omgevingsplan en programma's;
- het omgevingsplan bevat gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving;
- in een programma staan maatregelen waarmee een bevoegd gezag een omgevingswaarde of een andere doelstelling voor de fysieke leefomgeving wil bereiken.

Houdt rekening met de financiële gevolgen voor uw gemeente

Wij zien dat de nodige betrokken partijen volop bezig zijn met de voorbereidingen. Het is van groot belang om een goede inschatting te maken van wat er op uw gemeente afkomt en u adequaat op deze wet voor te bereiden. Daarbij past ook de vraag wat de financiële gevolgen voor uw gemeente zullen zijn.

Denk aan:

- welk personeel is wel en niet nodig?
- hoe begeleidt u het implementatieproces?
- moet u uw medewerkers opleiden?
- wat betekent dit voor ICT?
- wat kost het om de omgevingsdocumenten te ontwikkelen?

TIP Kijk voor meer informatie op: aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' ondersteunt onder andere overheden om aan het werk te gaan met de wet. Het programma is een samenwerkingsverband van gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk.

Overgangsbepaling NIEGG's

Door de invoering van de Notitie grondexploitaties 2016 bestaat de gemeentelijke grondexploitatie met ingang van 1 januari 2016 alleen maar uit Bouwgronden in exploitatie. Had uw gemeente daarvoor Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) op de balans staan, dan zijn die nu opgenomen als materiele vaste activa (MVA). Het kan zijn dat deze gronden tegen een hogere waarde zijn opgenomen dan de marktwaarde. In dat geval maakt u gebruik van de overgangsbepaling die de commissie BBV heeft opgenomen. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 moet een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden. Afwaardering van een individueel perceel grond / complex kan hierbij niet over een aantal jaren worden gespreid.

Het is van belang om deze analyse tijdig uit te voeren om de eventuele financiële consequenties inzichtelijk te krijgen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn belangrijk. Niet alleen om het beleid van de deelnemende partijen te realiseren, maar ook vanwege de financiële gevolgen daarvan. Hierover gaat de notitie Verbonden partijen (oktober 2016) van de commissie BBV. Deze notitie gaat in op de governance-aspecten en de instrumenten van bestuur en toezicht.

Een veel gehoorde vraag is of er voldoende inzicht bestaat in de risico's van de verbonden partijen. Zo ja, dan is er namelijk ook voldoende inzicht in de risico's voor uw gemeente. Om die risico's inzichtelijk te maken dient u de volgende informatie in uw begroting op te nemen:

- in de paragrafen Verbonden partijen en Weerstandsvermogen en risicobeheersing: beleid inzake de sturing op financiële risico's ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing: de risico's ten aanzien van die verbonden partijen die onvoldoende weerstandscapaciteit hebben en partijen die de risico's geheel of gedeeltelijk afwenden op de deelnemers.

Verbonden partijen zijn steeds belangrijker om maatschappelijke doelen te bereiken. Samenwerking in een deelneming heeft voordelen voor u. Echter, het brengt ook financiële en bestuurlijke risico's met zich mee. Voor een goede balans tussen de voordelen en de risico's is grip en sturing op de verbonden partijen belangrijk. Als deelnemende gemeente mag u verlangen dat een verbonden partij voldoende inzicht verschaft in de risico's en u tijdig informeert over de financiële ontwikkelingen. U kunt hier dan rekening mee houden en tijdig maatregelen nemen.

Ook een goed meerjarenbeleidsplan met een reële (meerjaren)begroting is hierbij van belang. U houdt in uw (meerjaren)begroting rekening met de ontwikkelingen bij de verbonden partijen. Als dat nodig is, stuurt u hierop hetgeen het democratisch proces ten goede komt. Dit geeft u meer bestuurlijke en financiële grip op de verbonden partijen.

Landelijke doorontwikkeling financieel toezicht

Het financieel toezicht is volop in beweging. Positionering, transparantie, uniformiteit en sturen op kengetallen zijn enkele actuele landelijke thema's. Anders gezegd, er wordt hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het financieel toezicht door het IPO, BZK en VNG.

In dit kader wordt er momenteel ook gewerkt aan een nieuw Gemeenschappelijk Financieel Toetsingskader (GTK). In het nieuwe GTK wordt rekening gehouden met ontwikkelingen en wensen van verschillende partijen. De verwachting is dat het nieuwe GTK voor het eerst van toepassing zal zijn op de begroting 2020.

Tot slot

Wij sluiten onze begrotingsbrief 2019 af met een aantal jaarlijks terugkerende punten.

Dividenden Enexis Holding N.V.

De AvA Enexis Holding N.V. heeft besloten dat de dividend uitkering over 2017 is vastgesteld op 50% van het in het jaar gerealiseerd resultaat en wordt als exact bedrag uitgekeerd. Op basis van het resultaat over 2017 van € 207 miljoen zal voor 2017 € 103,50 miljoen worden uitgekeerd aan dividend. Dit komt overeen met € 0,69 per aandeel. Toch adviseren wij u voor de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 van € 0,67 per aandeel uit te gaan omdat het streefdividend vastgesteld is op € 100 miljoen en dat vertegenwoordigt een dividend van € 0,67 per aandeel.

Bank Nederlandse Gemeenten

De nettowinst van de Bank Nederlandse Gemeenten over 2017 bedraagt € 393 miljoen. Daarmee is de nettowinst van de bank € 24 miljoen hoger dan over 2016. De Bank Nederlandse Gemeenten stelt de aandeelhouders voor 37,5% van de nettowinst als dividend uit te keren. Over het jaar 2017 is € 141 miljoen beschikbaar voor uitkering van dividend aan aandeelhouders en de rest wordt toegevoegd aan reserves. Als de aandeelhouders het voorstel overnemen, zal € 2,53 per aandeel van € 2,50 aan dividend worden uitgekeerd. Daarom adviseren wij u in de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 het te ramen dividend op maximaal € 2,53 per aandeel van € 2,50 te stellen.

Vooroverleg

Wij verzoeken gemeenten met financiële problemen die bijzondere maatregelen vergen, zo spoedig mogelijk met ons hierover te overleggen.

Informatie in of bij de begroting 2019

Wij verzoeken u in of bij de begroting 2019 de volgende informatie toe te voegen:

- de opbouwtabel van de algemene uitkering 2019-2022 (zoals al eerder in deze brief vermeld).

Digitale aanbieding van de begroting

De begrotingsstukken kunt u digitaal aanbieden aan postbus@prvlimburg.nl. Het vermelden van het e-mailadres van uw toezichthouder bij cc is hierbij handzaam. Voor grotere bestanden verzoeken wij u gebruik te maken van: <https://transfer.prvlimburg.nl>

Bij de stukken moeten dan wel een door de voorzitter en griffier ondertekend vaststellingsbesluit en een door de burgemeester en secretaris ondertekende aanbiedingsbrief zijn opgenomen.

Toezending van een papieren set blijft natuurlijk mogelijk en blijft ook bij digitale toezending welkom als werkexemplaar.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

De raden van alle gemeenten
in de provincie Limburg

Cluster	FIN	Behandeld	J.G.G.M. Janssen
Ons kenmerk	2018/17791	Telefoon	+31 43 389 72 38
Uw kenmerk		Maastricht	20 maart 2018
Bijlage(n)		Verzonden	22 maart 2018

Onderwerp
Aandachtspunten begroting 2019

Geachte raad,

Ieder jaar ontvangt u relevante en actuele informatie over de wijze waarop uw (meerjaren)begroting beoordeeld wordt vanuit onze wettelijke taak, het financieel toezicht. Het is belangrijk deze informatie te betrekken bij het vaststellen van uw begroting.

Uw gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluiten wij, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, vóór 1 januari of uw gemeente voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt. Voorkomen moet worden dat uw gemeente een structureel tekort op de begroting krijgt, wat niet makkelijk meer door u zelf op te lossen is.

Uw (meerjaren)begroting is gebonden aan verschillende regels. Met deze circulaire helpen wij u op weg. U leest hierin onder andere:

- welke vormen van toezicht zijn er? Welke wet- en regelgeving worden gehanteerd bij het toezicht?;
- wat betekent structureel en reëel evenwicht?;
- waar kijken we naar als we beoordelen of uw begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht is?;

Twee vormen van toezicht

U ziet er op toe dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarnaast houden wij toezicht op de financiën. Dit doen wij op basis van vertrouwen en respect voor de gemeentelijke autonomie van de gemeenten. Regulier hanteren wij repressief toezicht. Repressief toezicht betekent toezicht op afstand.

2018/17782

U kunt uw begroting direct uitvoeren. Wanneer uw begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, is er sprake van preventief toezicht. Preventief toezicht betekent dat wij de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat u deze kunt uitvoeren. Deze vorm van toezicht is een uitzondering.

Repressief toezicht

Wij houden repressief toezicht als:

- uw begroting structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2022) tot stand zal worden gebracht;
- u de vastgestelde jaarrekening en vastgestelde begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2018 en de begroting vóór 15 november 2018.

Opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Er mag geen sprake zijn van opschuivend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordelen wij of er sprake is van een opschuivend perspectief. Daarmee bedoelen we dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2022) van de meerjarenraming? Dan beoordelen wij of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2018 alleen de laatste jaarschijf (2021) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, dan moeten bij de begroting 2019 minimaal de laatste 2 jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2021 en 2022).

Preventief toezicht

Preventief toezicht is aan de orde wanneer:

- uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is. Daarnaast is het niet aannemelijk dat u dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2022) van de meerjarenraming herstelt;
- de vastgestelde jaarrekening en / of vastgestelde begroting te laat zijn ingezonden door uw college. Overschrijding van de inzendtermijnen leidt in beginsel tot preventief toezicht (ook voor een financieel gezonde gemeente).

Regelgeving

Wij bepalen de vorm van toezicht op basis van de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de notities van de commissie BBV, ons Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'kwestie van evenwicht' (2014) en deze begrotingscirculaire.

Structureel en reëel evenwicht

Structureel evenwicht

Dekken de structurele baten de structurele lasten? Dan is er structureel evenwicht. Dit wordt beoordeeld per jaarschijf.

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel.

Belangrijke onderdelen daarbij zijn:

- het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19, lid d BBV);
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten (artikel 19, lid c BBV);
- het overzicht van baten en lasten (artikel 17, BBV).

Het is belangrijk dat u deze gegevens daadwerkelijk gebruikt om het structurele begrotingsaldo te bepalen en te presenteren. In het overzicht hieronder is hiervoor een handreiking opgenomen. Wij verzoeken u dit overzicht in de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 op te nemen.

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma 1												
Lasten programma 2												
Lasten programma 3												
Lasten programma 4												
Lasten programma 5												
etc.												
Totaal lasten programma's	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten programma 1												
Baten programma 2												
Baten programma 3												
Baten programma 4												
Baten programma 5												
etc.												
Totaal baten programma's	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma's	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten algemeen dekkingsmiddel												
Lasten overhead												
Lasten vennootschapsbelasting												
Lasten onvoorzien												
Totaal lasten diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten algemeen dekkingsmiddel												
Baten overhead												
Baten vennootschapsbelasting												
Baten onvoorzien												
Totaal baten diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten van de programma's en diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen in reserves												
Onttrekkingen aan reserves												
Saldo van reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal structurele lasten												
Totaal structurele baten												
Structurele baten - structurele lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

TIP *De notitie Incidentele en structurele baten en lasten*
 Wilt u meer weten over het verschil tussen incidentele en structurele baten en lasten? Lees dan de notitie Incidentele en structurele baten en lasten van de commissie BBV.

Reëel evenwicht

Dit betekent dat de geraamde bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wanneer wij beoordelen dat dit niet het geval is, dan kan er een negatieve bijstelling op het structureel begrotingsaldo plaatsvinden. Dit kan betekenen dat uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is en mogelijk preventief toezicht moet worden ingesteld.

Uitgangspunten van het toezicht

De toezichtcriteria staan in artikel 203 van de Gemeentewet. Deze zijn verder uitgewerkt in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'kwestie van evenwicht'.

Bepalen van het structureel en reëel evenwicht

Bij de beoordeling of de begroting structureel en reëel in evenwicht is, kijken wij onder andere naar de volgende actuele onderwerpen.

Het vaststellingbesluit

Het vaststellingbesluit moet een compleet beeld geven van uw besluitvorming. Hierin moet ook staan:

- wat er is veranderd ten opzichte van de conceptbegroting. Dit neemt u op in een aparte begrotingswijziging;
- welke investeringskredieten u beschikbaar stelt als u de begroting vaststelt;
- van welke investering(en) u op een later tijdstip een apart voorstel wilt ontvangen;
- als er sprake is van een tekort in het begrotingsjaar en de meerjarenraming is in evenwicht, de wijze waarop het begrotingsjaar sluitend is gemaakt (bijvoorbeeld door een onttrekking aan de algemene reserve).

Haalbare bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen

Om uw financiële positie te bepalen, wordt beoordeeld of de bezuinigingsmaatregelen of taakstellingen in uw begroting haalbaar en hard zijn. Daarmee bedoelen wij dat u aannemelijk maakt dat er voldoende zekerheid bestaat dat de maatregelen tijdig en volledig gerealiseerd zullen worden.

Hoe vult u de bezuinigingsmaatregelen in?

Wij willen graag weten hoe u de maatregelen invult en uitvoert, met een transparante en reële onderbouwing. Dat betekent dat wij verwachten dat u de maatregelen concreet op programmaniveau invult. Het proces dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden, moet ook vastliggen. Heeft u eerdere bezuinigingsmaatregelen vastgesteld? Dan kijken wij hier ook naar.

LET OP *Onderbouw bezuinigingsmaatregelen reëel*

Het is belangrijk dat de bezuinigingsmaatregelen voldoende reëel zijn onderbouwd. Dit kan anders leiden tot een bijstelling van deze posten in uw begroting. Wanneer dit leidt tot een structureel begrotingstekort, kan dit preventief toezicht tot gevolg hebben.

Taakstellingen verbonden partijen

Als u taakstellingen opneemt bij de door u te betalen bijdragen aan verbonden partijen (waaronder gemeenschappelijke regelingen) geldt het volgende: "De verbonden partijen moeten op bestuurlijk niveau besloten hebben dat zij de taakstelling daadwerkelijk uitvoeren en hoe zij dat doen. Als dit aannemelijk is gemaakt, dan zijn deze taakstellingen reëel."

TIP *Informatie in een extra paragraaf*

U kunt in uw begroting een extra paragraaf opnemen: Taakstellingen en stelposten. Dan is in één oogopslag te zien wat alle bezuinigingsmaatregelen, taakstellingen en stelposten zijn en welke taakstellingen nog open staan in de meerjarenraming. Dit geldt ook voor eventuele reserveringen voor toekomstige financiële onzekerheden. Dit geeft u, maar ook ons, beter inzicht in uw financiële positie.

Inzicht in onderhoud kapitaalgoederen

U bent verantwoordelijk voor een veilige en duurzame leefomgeving voor uw inwoners. Daarom geeft u ieder jaar grote bedragen uit aan het verkrijgen, vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. Denk onder andere aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het onderhoud is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren en het in stand houden van kapitaalgoederen binnen uw gemeente. Uit de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' moet blijken dat de budgetten van voldoende omvang zijn om het beleid dat de raad van uw gemeente heeft bepaald te kunnen uitvoeren.

Bezuinigingen op het onderhoud

Bezuinigingen op het jaarlijks en groot onderhoud beoordelen wij alleen als reëel onder de volgende voorwaarden:

- een lager kwaliteitsniveau van het onderhoud van de kapitaalgoederen niet leidt tot achterstallig onderhoud of onveilige situaties. Dit dient u aannemelijk te maken;
- u zorgt binnen één jaar voor een geactualiseerd beheerplan op basis van het lagere kwaliteitsniveau.

Landelijke doorontwikkeling financieel toezicht

Het financieel toezicht is volop in beweging. Positionering, transparantie, uniformiteit en sturen op kengetallen zijn enkele actuele landelijke thema's. Anders gezegd, er wordt hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het financieel toezicht door het IPO, BZK en VNG.

In dit kader wordt er momenteel ook gewerkt aan een nieuw Gemeenschappelijk Financieel Toetsingskader (GTK). In het nieuwe GTK wordt rekening gehouden met ontwikkelingen en wensen van verschillende partijen. De verwachting is dat het nieuwe GTK voor het eerst van toepassing zal zijn op de begroting 2020.

Brief aan het college van Burgemeester en Wethouders

Vandaag sturen wij ook een brief aan het college van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente gestuurd. In deze brief zullen wij nadere, meer gedetailleerde informatie verstrekken over een groot aantal onderwerpen. Ook is aandacht besteed aan aanvullende notities van de commissie BBV. Het gaat hier onder andere over de notitie materiële vaste activa en de nota incidentele baten en lasten. Verder hebben wij aandacht geschonken aan het sociaal domein, lokale heffingen, vrijstelling van precariobelasting, omgevingswet, overgangsbepaling NIEGG's en verbonden partijen.

Vooroverleg

Wij verzoeken gemeenten met financiële problemen die bijzondere maatregelen vergen, zo spoedig mogelijk met ons hierover te overleggen.

Een afschrift van deze brief hebben wij aan het College van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente gestuurd.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter,

secretaris

Burgemeester en Wethouders van de
gemeente Weert
Postbus 950
6000 AZ WEERT